

Vorbereidend
Wetenschappelijk
Onderwijs

Vragenboekje

**Voor dit examen zijn maximaal 90 punten te behalen; het examen bestaat uit 26 vragen en een vertaalopdracht.
Voor elk vraagnummer is aangegeven hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen**

Als bij een vraag een verklaring of uitleg gevraagd wordt, worden aan het antwoord meestal geen punten toegekend als deze verklaring of uitleg ontbreekt.

Geef niet meer antwoorden (zinnen, redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld één zin wordt gevraagd en je antwoordt met meer dan één zin, dan wordt alleen de eerste zin in de beoordeling meegeteld.

Tekst 1

Regels 680–685 (t/m boves)

- 2p 1 a. In welke rol wordt Apollo hier opgevoerd?
b. Citeer uit deze regels de drie verschillende Latijnse *zelfstandige naamwoorden* die de voorwerpen aanduiden die typerend zijn voor deze rol.

Regels 683–685

- 2p 2 a. Waarom let Apollo niet op?
b. Wat is daarvan het gevolg? Beantwoord de vraag in het Nederlands.

Regel 686 *arte sua silvis occultat abactas.*

Deze woorden worden door M. d'Hane-Scheltema als volgt vertaald:

hij dreef de kudde listig weg, de bossen in.

- 2p 3 a. Met welk Nederlands woord wordt *arte* vertaald?
b. Citeer de twee Latijnse woorden die in deze vertaling niet zijn weergegeven.

Regel 693 *facto*

- 2p 4 a. Om welk *factum* gaat het? Beantwoord de vraag in het Nederlands.
b. Citeer het Latijnse tekstelement uit regels 697–701 waarmee het tegendeel van dit *factum* wordt aangeduid.

Regels 695–696

et dedit. Accepta voces has reddidit: "hospes, tutus eas! Lapis iste prius tua furta loquetur".

- 2p 5 Schrijf deze twee regels over en scandeer ze.

Regel 695 *has*

Sommige uitgevers lezen hier *hac*.

- 2p 6 a. Met welk Latijns woord congrueert *hac* in dat geval?
b. Naar welk Latijns woord verwijst *hac* in dat geval?

Regel 697 *Iove natus*

- 1p 7 Teken de stamboom van de hier aangeduide persoon op basis van de gegevens in regels 685–686 en 697; vermeld daarbij ook de naam van de persoon die wordt aangeduid met *Iove natus*.

- 1p 8 Leg uit dat het resultaat van Battus' metamorfose logisch voortkomt uit zijn eigen gedrag.

Het is duidelijk dat het gedrag van Battus afkeurenswaardig is.

- 1p 9 Leg uit dat je ook kritiek kunt hebben op het optreden van Mercurius.

Tekst 2

Regel 38 Wat doen?

- 1p **10** ■ Waar kiest Medea uiteindelijk voor?
- A zichzelf medeplichtig maken aan de dood van Jason
 - B toezien hoe hij sterft
 - C hulp bieden
 - D toestaan dat Jason moet vechten
 - E smeken tot de goden haar te bewaren

Regel 41 vir sit alterius

- 2p **11** □ a. Wanneer spreken we van dramatische ironie?
b. Leg uit dat hier sprake is van dramatische ironie.

Regel 47 Quid tuta times?

Tuta kan worden opgevat als 1. nominativus of als 2. accusativus.

- 2p **12** □ a. Waarop / op wie slaat *tuta* in het eerste geval? Beantwoord de vraag in het Nederlands.
b. Waarop / op wie slaat *tuta* in het tweede geval? Beantwoord de vraag in het Nederlands.

Tekst 3

Regel 86 choro meliore

- 1p **13** □ Waarom wordt deze groep *melior* genoemd? Beantwoord de vraag op basis van je kennis van de voorafgaande gebeurtenissen.

Regel 89 wordt door M. d'Hane-Scheltema als volgt vertaald:

De god vindt daar zijn trouwe gevolg van saters en Bacchanten.

- 1p **14** □ Ontleen aan regels 85–88 een argument waarom deze vertaling inhoudelijk niet geheel correct is.

Regel 95 hospitis

- 1p **15** □ Citeer uit regels 97 t/m 101 de twee Latijnse tekstelementen waarmee dezelfde persoon wordt aangeduid.

Regel 100 inutile

Dit woord kan in dit verband worden opgevat als een voorbeeld van prospectie.

- 4p **16** □ a. Leg de term prospectie uit aan de hand van dit voorbeeld.
b. Noteer uit het voorafgaande nog een voorbeeld van prospectie. Beantwoord de vraag door het citeren van het desbetreffende Latijnse tekstelement.
c. Noteer uit het vervolg (t/m regel 104) nog twee voorbeelden van prospectie. Beantwoord de vraag door het citeren van de desbetreffende Latijnse tekstelementen.

Regels 112 (arentes Cereris) t/m 117

- 3p **17** □ Geef uit deze passage een voorbeeld van de volgende stijlfiguren door bij elke term een bijpassend Latijns tekstelement te citeren.

anafoor
chiasme
enjambement
hyperbaton

Regel 125 miscuerat puris auctorem muneris undis

- 2p **18** □ a. Wie wordt met de *auctor muneris* bedoeld?
b. Leg uit welk woordspel Ovidius hier met *auctor muneris* speelt.

Let op: de laatste vragen van dit examen staan op de volgende pagina.

Regels 127–128

In deze regels blijkt Ovidius' voorliefde voor paradoxale formuleringen.

- 2p **19** Geef daarvan nog twee voorbeelden uit regels 129–133. Doe dat door het citeren van de desbetreffende Latijnse tekstelementen.

Regel 134 *Mite deum numen*

Het *numen deum* is niet altijd mild, maar in dit geval wel.

- 2p **20** a. Aan welke voorwaarde moet kennelijk worden voldaan van de kant van de mens?
b. Ondersteun je antwoord door het citeren van een Latijns tekstelement uit regels 131–135.
- 2p **21** Citeer uit regels 136–141 de twee Latijnse tekstelementen die duiden op de schuld van Midas.

Tekst 4 en 3

Tekst 4, regels 2–3, bezorgd dat hij alles slechts gedroomd had

- 1p **22** Citeer uit tekst 3, regels 100–115, het Latijnse tekstelement dat met deze woorden correspondeert.
- 1p **23** Welke eigenschap van goud wordt door Hughes herhaaldelijk genoemd en door Ovidius niet?
- 1p **24** Welke verandering heeft Hughes aangebracht in het verloop van het verhaal? Ga in je antwoord in op de beide teksten.

Achtergronden

In een krantenartikel in de NRC merkt P.F.Thomése op:

Vanwege de reputatie van "meester in de liefde" is vaak gedacht dat Ovidius' nooit herroepen verbanning naar Tomi, aan de Zwarte Zee, iets met seks en wellicht zelfs keizerlijke seks te maken moet hebben gehad. [...] In de *Tristia*, de elegieën vol zelfbeklag die Ovidius ginds aanheft, spreekt hij over *carmen et error*. [...] Hij vergelijkt zijn geval met dat van de mythische Actaeon.

- 2p **25** Werk de vergelijking tussen Ovidius en Actaeon uit en ga daarbij in op wat elk van beiden is overkomen en de gevolgen ervan. Gebruik bij voorkeur niet meer dan 75 woorden.

Afbeelding

- 2p **26** Welk verhaal uit de *Metamorphosen*, dat je hebt gelezen, is hier in beeld gebracht? Beantwoord de vraag door het duiden van vier beeldelementen.

Tekst 5

Bestudeer tekst 5 met de inleiding en de aantekeningen.

- 45p Vertaal regels 331–338 en 340–349.

Einde